نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
سال پنجم، شماره اول، بهار ۱۴۰۰، صفحه ۲

پیش‌گفتار
تاب‌آوری در بلایا، ودیعه گرانبار دفاع مقدس و دستاورد ارزشمند مدافعان سلامت

سیما سادات لاری[1*]

بیش از یکسال است که کشور و مردم عزیز ما در شرایط سخت و بغرنج تحریم‌های ظالمانه و همه‌جانبه و به تعبیر بهتر جنگ تحمیلی اقتصادی، با چالشی بزرگ تحت عنوان همه‌گیریِ کووید-۱۹ نیز مواجه‌اند؛ شرایط دشواری که حتی تهیه و تأمین اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی و وسایل حفاظت فردی و بهداشتی را نیز تحت تأثیر خود قرار داده و این در حالی است که از همان روزهای اولِ شیوع این همه‌گیری، جامعه سلامت، اعم از کارکنان شبکه بهداشتی-درمانی، پزشکان، پرستاران و سایر عزیزانِ کادر درمانی و خدماتی حوزه سلامت، با حضور ایثارگرانه و مسئولانه در عرصه مواجهه با این معضل و بیماری، جلوه‌های ایثار و از خود گذشتگی و فرهنگ والای انسانی و اسلامی و تعهد حرفه‌ای خود را به ظهور رسانده و با تقدیم ده‌ها شهید مدافع سلامت، در میدان عمل ثابت کردند که فرهنگ حرفه‌ای جامعه پزشکی ما ریشه در ارزش‌های متعالی دین مبین اسلام و فرهنگ نوع‌دوستانه ایرانی دارد. صحنه‌های فداکاری و ایثار دست‌اندرکاران بهداشت و درمان که یادآورِ ایثارگری‌های پزشکان و پرستاران و امدادگران در سال‌های دفاع مقدس بود، بارها مورد تقدیر رهبر فرزانه انقلاب قرار گرفت و خط بطلانی شد بر برخی از اتهامات ناروا که گاهی از زبان‌های مختلف به جامعه پزشکی کشور زده می‌شد.

از طرف دیگر همه‌گیری کرونا فرصتی مناسب برای تغییر نگرش در حوزه سلامت نیز هست؛ توجه بیشتر به پیشگیری، بهداشت و مؤلفه‌های اجتماعی سلامت، توجه بیشتر به نظام ارجاع و پزشک خانواده، توجه به سیستم یکپارچه نظام الکترونیک سلامت، توسعه زیرساخت‌ها و سخت‌افزار نظام سلامت، گسترش عدالت و دست‌یابی همه اقشار به امکانات بیمه‌ای و خدمات حمایتی، توجه بیشتر به گروه‌های آسیب‌پذیر به ویژه سالمندان و بیماران خاص و توجه به چالش‌های شغلی و رفاهی کادر بهداشت و درمان به صورت مستمر و مناسب.

انسان مدرن که مغرور به علم و تکنولوژی، بی‌محابا به فکر تسلط هرچه بیشتر بر طبیعت بود، به ناگاه در مقابل چالشی بزرگ و ابتلایی عظیم قرار گرفت. بار دیگر پرسش‌های اساسی در مورد فلسفه خلقت و عظمت و پیچیدگی طبیعت و علل و عوامل مادی و غیرمادی ابتلا به بلایا مطرح شد. ویروسی کوچک، تمامی جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی، علمی، سیاسی و معنوی بشر را تحت تأثیر قرار داده است. نحوه مواجهه، و کمبودهای ابزار، امکانات و زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاریِ مقابله با ویروس، حکایت از نقاط ضعف اساسیِ نگرشی و کاربردی دارد، که تا سال‌ها و در دهه‌های آتی از آن به عنوان نقطه عطفی در تغییر نگرش و روشِ جامعه انسانی یاد خواهد شد.

تکمیل، تعمیق و گسترش شبکه بهداشتی درمانی کشور، حمایت و استفاده جامع از ظرفیت عظیم بسیج مردمی، توجه به خدمات داوطلبانه و محله‌محور، توجه به سلامت روان و سلامت اجتماعی، توجه مضاعف به سلامت معنوی و عوامل موثر اعتقادی و معنوی در تاب‌آوری افراد و جامعه در هنگام بلایا و بحران‌ها، ترویج و توسعه راهبرد تحقیقات پزشکی در پیشگیری و کنترل بلایا، تقویت مدیریت بحران و نظام سیاست‌گذاری بحران و بلایا و ده‌ها مثال دیگر، از جمله موضوعاتی هستند که باید مورد توجه جامعه علمی و مسئولان کشور قرار گیرد. ارائه راهکارهای نافذ علمی و معتبر اجرایی، برای بهینه‌سازی عملکردها و بهبود حکمرانی علمی نظام سلامت، به ویژه در ابعاد سلامت روان، سلامت اجتماعی و سلامت معنوی، مرهون تلاش‌های علمی و تحقیقاتی و تدابیر مدیریتی جامعه سلامت کشور است.

ضمن آرزوی علو درجات همه شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی به ویژه شهدای عزیز مدافع سلامت، یاد و خاطره این جلوه‌های نورانی ایثار و تاب‌آوری در بلایا را گرامی می‌داریم.

۱. * نویسنده مسئول: معاون فرهنگی و دانشجویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نایب رییس و دبیر کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی در نظام سلامت

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-09-16]